

ĢENERĀLADVOKĀTES KRISTĪNES ŠTIKSAS-HAKLAS

[CHRISTINE STIX-HACKL] SECINĀJUMI,

sniegti 2006. gada 11. maijā¹

I — Ievada piezīmes

II — Atbilstošās tiesību normas

A — *Kopienu tiesības*

1. Šī tiesvedība par valsts pienākumu neizpildi, līdzīgi kā paralēlais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu², attiecas uz iespēju darboties advokāta profesijā Luksemburgā. It īpaši tā ir par Luksemburgas tiesību aktos paredzēto nosacījumu saderīgumu ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 16. februāra Direktīvu 98/5/EK par pasākumiem, lai atvieglotu advokāta profesijas pastāvīgu praktizēšanu dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā iegūta kvalifikācija³ (turpmāk tekstā — “Direktīva 98/5”).

2. Saskaņā ar Direktīvas 98/5 1. panta 1. punktu šīs direktīvas nolūks ir atvieglot pastāvīgu advokāta profesijas praktizēšanu pašnodarbinātā vai darbinieka statusā dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā iegūta profesionālā kvalifikācija.

3. Saskaņā ar 2. panta pirmo daļu jebkuram advokātam ir tiesības ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu jebkurā citā dalībvalstī pastāvīgi veikt 5. pantā precizētās darbības.

1 — Oriģinālvaloda — vācu.

2 — Lieta C-506/04 *Wilson*, mani šodienas secinājumi šajā lietā (2006. gada 11. maijā).

3 — OV L 77, 36. lpp.

4. Direktīvas 98/5 3. panta, kurš reglamentē reģistrāciju kompetentajā iestādē, 1., 2. un 4. punktā noteikts:

“1. Advokāts, kurš vēlas praktizēt dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā viņš ieguvis savu profesionālo kvalifikāciju, reģistrējas minētās valsts kompetentajā iestādē.

2. Uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde reģistrē advokātu, kad viņš ir uzrādījis sertifikātu, kurš apliecina viņa reģistrāciju savas mītnes valsts kompetentajā iestādē. Tā var prasīt, lai mītnes valsts kompetentās iestādes izsniegtais sertifikāts nebūtu vecāks par trim gadiem. Tā informē mītnes valsts kompetento iestādi par reģistrāciju.

[..]

4. Ja attiecīgā kompetentā iestāde uzņēmējā dalībvalstī publicē tajā reģistrēto advokātu vārdus, tā publicē arī to advokātu vārdus, kuri reģistrēti saskaņā ar šo direktīvu.”

5. Direktīvas 98/5 5. pantā, kas reglamentē darbības jomu, noteikts:

“1. Ievērojot 2. un 3. punktu, advokāts, kurš praktizē ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, veic tās pašas profesionālās darbības kā advokāts, kurš praktizē ar attiecīgo profesionālo nosaukumu, kas tiek lietots uzņēmējā dalībvalstī, un var, *inter alia*, sniegt konsultācijas savas mītnes dalībvalsts tiesībās, Kopienas tiesībās, starptautiskajās tiesībās un uzņēmējas dalībvalsts tiesībās. Viņš jebkurā gadījumā ievēro procesuālās normas, kas piemērojamas attiecīgās valsts tiesās.

2. Dalībvalstis, kuras atļauj savā teritorijā noteiktām advokātu kategorijām sagatavot dokumentus, lai iegūtu tiesības pārvaldīt mirušu personu īpašumus un radītu vai nodotu zemes īpašuma tiesības, kas citās dalībvalstīs ir rezervētas profesijām, kas nav advokāta profesija, var izslēgt no šādas darbības veikšanas advokātus, kuri praktizē ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, kas piešķirts vienā no šīm citām dalībvalstīm.

3. Lai veiktu darbības klienta pārstāvībai vai aizstāvībai tiesas prāvā, un ciktāl uzņēmējas dalībvalsts tiesību normas šādas darbības rezervē tiem advokātiem, kuri praktizē ar šīs valsts profesionālo nosaukumu, pēdējā var prasīt, lai advokāti, kuri praktizē ar savas

mītnes valsts profesionālo nosaukumu, strādātu sadarbībā ar advokātu, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē un kurš vajadzības gadījumā būtu atbildīgs šīs iestādes priekšā, vai ar tajā praktizējošu *avoué*.

B — *Valsts tiesības*

Tomēr, lai nodrošinātu tiesu sistēmas vienmērīgu darbību, dalībvalstis var pieņemt specifiskas normas attiecībā uz pieeju augstākajām tiesām, piemēram, izmantojot advokātus ar noteiktu specializāciju.”

6. Direktīvas 98/5 7. panta 2. punktā paredzēts:

“Pirms disciplinārlietas ierosināšanas pret advokātu, kurš praktizē ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde, tiklīdz tas ir iespējams, informē mītnes dalībvalsts kompetento iestādi, paziņojot visus attiecīgos faktus.

Pirmā daļa tiek piemērota *mutatis mutandis*, ja disciplinārlietu ierosinājusi mītnes dalībvalsts kompetentā iestāde, kura attiecīgi informē uzņēmēju dalībvalsti vai valstis.”

7. Uz šo lietu attiecināmie valodu režīma noteikumi atrodami 1984. gada 26. februāra likumā par valodu režīmu [*Loi du 24 février 1984 sur le régime des langues*] (turpmāk tekstā — “1984. gada likums”)⁴.

8. Saskaņā ar šā likuma 2. pantu likumi un līdz ar tiem izsludinātie izpildes noteikumi tiek sastādīti franču valodā. Pārējie noteikumi var tikt sastādīti arī citās valodās. Par autentisku uzskata valodu, kurā ir ticis sastādīts tiesību akts.

9. Saskaņā ar 1984. gada likuma 3. pantu administratīvajās lietās un tiesas lietās, ievērojot īpašos noteikumus, var tikt lietota franču, vācu vai luksemburgiešu valoda.

10. Likums, kurš Luksemburgas tiesību aktos transponē Direktīvu 98/5, ir 2002. gada

4 — *Mémorial A*, Nr. 16, 1984. gada 27. februāris, 196. lpp.

13. novembra likums (turpmāk tekstā — “2002. gada likums”)⁵, ar kuru tika grozīti noteikti Luksemburgas tiesību aktu noteikumi⁶.

11. Tiesiskais regulējums attiecībā uz domicila turētāja (*domiciliataire*) darbību veikšanu atrodams 1999. gada 31. maija likuma 1. panta 1. punktā⁷, kurā grozījumi izdarīti ar 2002. gada likuma 15. pantu. Saskaņā ar to par domicila turētāju ir tiesības būt tikai tiem advokātiem, kuri 1991. gada likuma 8. panta 3. punkta nozīmē ir reģistrēti I sarakstā.

12. Saskaņā ar 1991. gada likuma 8. panta 3. punktu 2002. gada likuma 14. panta redakcijā pastāv četri advokātu saraksti: I saraksts (advokāti, kuri atbilst 5. panta prasībām par reģistrāciju un 6. panta prasībām attiecībā uz reģistrāciju un zvēresta nodošanu un kuri ir nokārtojuši likumā paredzēto stāža gala eksāmenu), II saraksts (advokāti, kuri atbilst 5. un 6. panta prasībām), III un IV saraksts (advokāti, kuri savu profesionālo darbību veic ar savas mītnes valsts nosaukumu).

13. Citas valsts tiesību aktu prasības atrodamas manu šodienas secinājumu lietā C-506/04 *pielikumā*.

III — Fakti, pirmstiesas procedūra un tiesvedība

14. 2003. gadā Komisija saņēma sūdzību, kurā šķēršļu pastāvēšana attiecībā uz advokāta profesijas praktizēšanu Luksemburgā tika pamatota ar mītnes valsts profesionālo nosaukumu. Minētie šķēršļi, pirmkārt, attiecās uz valodu zināšanām, kuras pieprasa 2002. gada likums, otrkārt, uz aizliegumu veikt domicila turētāja (*domiciliataire*) darbības un pienākumu katru gadu iesniegt mītnes dalībvalsts sertifikātu.

15. Ar 2003. gada 17. oktobra brīdinājuma vēstuli Komisija uzsāka pret Luksemburgu procedūru par valsts pienākumu neizpildi saskaņā ar EKL 226. pantu. Pēc Luksemburgas 2003. gada 23. decembra atbildes saņemšanas Komisija 2004. gada 9. jūlijā nosūtīja argumentētu atzinumu, uz kuru Luksemburga atbildēja ar 2004. gada 23. septembra vēstuli.

16. 2005. gada 29. aprīlī Komisija Eiropas Kopienų Tiesā iesniedza prasību pret Luksemburgas Lielhercogisti saskaņā EKL 226. pantu un lūdza:

- 1) atzīt, ka, reģistrācijai ar mītnes valsts profesionālo nosaukumu saglabājot pra-

5 — *Mémorial A*, Nr. 140, 2002. gada 17. decembris, 3202. lpp.

6 — 1991. gada 10. augusta likums attiecībā uz advokāta profesiju (*Mémorial A*, Nr. 58, 1991. gada 27. augusts, 1110. lpp.) un 1991. gada 31. maija likums (*Mémorial A* 1999, 1681. lpp).

7 — *Mémorial A*, Nr. 77, 1999. gada 21. jūnijs, 1681. lpp.

sības attiecībā uz valodu zināšanām, uzliegumu veikt domicila turētāja (*domiciliataire*) darbības un pienākumu katru gadu iesniegt mītnes dalībvalsts sertifikātu, Luksemburgas Lielhercogiste nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 16. februāra Direktīvu 98/5/EK par pasākumiem, lai atvieglotu advokāta profesijas pastāvīgu praktizēšanu dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā iegūta kvalifikācija, it īpaši tās 2., 3. un 5. pantu;

- 2) piespriet Luksemburgas Lielhercogistei atlidzināt tiesāšanās izdevumus.

IV — Par pirmo prasības pamatu: prasības attiecībā uz valodu zināšanām

A — Lietas dalībnieku argumenti

1) Komisija

17. Valodu zināšanu pārbaudes ieviešana kā priekšnoteikums, lai “Eiropas advokātu” ierakstītu advokātu reģistrā, ir pretrunā Direktīvas 98/5 vispārīgajam mērķim atvieglot advokāta profesijas pastāvīgu praktizēšanu dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā iegūta kvalifikācija, un it īpaši tas pārkāpj Direktīvas 98/5 3. panta 2. punktu, saskaņā ar kuru

uzņēmējai dalībvalstij jāreģistrē advokāts tikai tad, “kad viņš ir uzrādījis sertifikātu, kurš apliecina viņa reģistrāciju savas mītnes valsts kompetentajā iestādē”.

18. Kā izriet no sprieduma lietā Luksemburģa/Parlaments un Padome⁸, Kopienas likumdevējs, blakus kvalifikācijas iepriekšējās pārbaudes sistēmai uzņēmējas valsts tiesību aktos un vēl jo vairāk uzņēmējas dalībvalsts oficiālo valodu zināšanu iepriekšējai pārbaudei, dod priekšroku tādai sistēmai, kas kopā apvieno patērētāju informēšanu, ierobežojumus noteiktu ar profesiju saistītu darbību veikšanai apjoma un nosacījumu ziņā, piemērojamo profesionālās ētikas normu kopumu, apdrošināšanas pienākumu, kā arī mītnes un uzņēmējas dalībvalsts kompetento iestāžu kopējo disciplināro regulējumu.

19. Pretēji Luksemburgas valdības pārstāvētajam viedoklim, “Eiropas advokātiem”, kuri uzņēmējā dalībvalstī vēlas praktizēt ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, nevar piemērot tos pašus nosacījumus, it īpaši valodu ziņā, kā tiem advokātiem, kuri vēlas praktizēt ar šajā dalībvalstī piemērojamo profesionālo nosaukumu.

⁸ — Tiesas 2000. gada 7. novembra spriedums lietā C-168/98 Luksemburģa/Parlaments un Padome (*Recueil*, I-9131. lpp., 33.–43. punkts).

20. Tuvāk apsverot lietu raksturu, ar kādām parasti nodarbojas advokāti, uz kuriem attiecas Direktīva 98/5 (skat. it īpaši Direktīvas 98/5 piekto apsvērumu), ir acīmredzams, ka tāpēc uzņēmējas dalībvalsts oficiālo valodu zināšanas nav noteikti nepieciešamas.

21. Valodu pārbaudes ieviešana kā nosacījums, lai "Eiropas advokātu" ierakstītu advokātu reģistrā, ir pretrunā Direktīvas 98/5 vispārīgajam mērķim atvieglot advokāta profesijas pastāvīgu praktizēšanu dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā iegūta kvalifikācija, un it īpaši tā pārkāpj Direktīvas 98/5 3. panta 2. punktu, saskaņā ar kuru uzņēmējai dalībvalstij jāreģistrē advokāts tikai tad, "kad viņš ir uzrādījis sertifikātu, kurš apliecina viņa reģistrāciju savas mītnes valsts kompetentajā iestādē".

2) Luksemburgas valdība

22. Prasības attiecībā uz valodu zināšanām vienādi attiecas uz visiem advokātiem, kuri vēlas, lai viņus reģistrē vienā no advokātu kolēģijām Luksemburgas teritorijā. Tas nozīmē, ka advokāts nevarētu atsaukties uz savu ārvalsts profesionālo nosaukumu, lai

Luksemburgas iestādēs vai Luksemburgas tiesās izteiktos kādā citā valodā, kas nav Luksemburgā lietotās oficiālās valodas.

23. Šajā sakarā vajadzētu norādīt uz spriedumu lietā *Haim* par zobārstu profesionālajām kategorijām, saskaņā ar kura pamatojumu, kas balstīts uz nepieciešamību veidot uzticamu saskarsmi ar klientiem, iestādēm un profesionālajām organizācijām, izskatāmajā lietā advokātiem, kuri Luksemburgā vēlas praktizēt ar savas mītnes valsts nosaukumu, būtu nepieciešamas noteiktas valodu zināšanas.

24. Ja advokātam, kurš praktizē ar savas mītnes valsts nosaukumu, ir tiesības arī sniegt konsultācijas Luksemburgas tiesību jomā, ir pamatoti pieprasīt šādam advokātam tādas valodu zināšanas, kas viņam ļauj lasīt un saprast Luksemburgas tiesību aktu tekstus.

25. Tālāk ir uzsverams, ka policijas sodu protokoli ceļu satiksmes negadījumos parasti tiek sastādīti vācu valodā, tāpat kā Luksemburgas likumi nodokļu jomā, kas līdz ar to

nosaka judikatūras lasīšanu un analizēšanu vācu valodā.

tiem ar citā dalībvalstī iegūtu kvalifikāciju, kuri vēlas veikt savu *profesionālo darbību ar savas mītnes dalībvalsts nosaukumu ilgstoši*.

26. Turklāt luksemburgiešu valoda parasti tiek izmantota zemāko instanču tiesās, kur nav obligāta tiesā akreditēta advokāta (*Avocat à la Cour*) pārstāvība, ja vien Luksemburgas lietas dalībnieks savu aizstāvību tiesā īsteno pats. Arī daudzi luksemburgieši, konsultējoties ar advokātu, runā tikai savā dzimtajā valodā.

29. Turklāt 2002. gada likuma 3. panta 1. punktā noteikts, ka “Eiropas advokātiem” advokāta profesijas praktizēšanai ar savas mītnes valsts nosaukumu nepieciešama reģistrācija Advokātu kolēģijā. Turpretim reģistrācija saskaņā ar 2. punktā paredzēto noteikumu notiek pēc mutiskas valodu pārbaudes, kurā ietilpst franču, luksemburgiešu un vācu valodu zināšanu pārbaude, nokārtošanas.

27. Kā izriet no Luksemburgas Advokātu kolēģijas reglamenta⁹, kopīgās profesionālās ētikas normas sastādāmas tikai franču valodā.

1) Direktīvas 98/5 formulējums

30. Lai atbildētu uz jautājumu, vai šāda prasība ir saderīga ar Direktīvā 98/5 paredzētajām garantijām, vispirms ir jāizskata tās formulējums.

B — *Vērtējums*

28. Vispirms būtu norādāms uz to, ka strīdīgais tiesiskais regulējums par valodu zināšanu pārbaudi attiecas uz tiem advokā-

31. Attiecībā uz valodu zināšanu pārbaudi Direktīvā 98/5 nav nekāda regulējuma. Tāpēc ir jāpārbauda, vai no tās formulējuma vismaz netieši var secināt, vai un kādas valodu zināšanas var tikt pieprasītas. Direktīvas 2. panta 1. punktā noteikts, ka katram advokātam ir tiesības ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu jebkurā citā dalīb-

9 — *Mémorial A*, Nr. 53, 2005. gada 20. aprīlis.

valstī pastāvīgi veikt 5. pantā paredzētās darbības. Kā nosacījums tam Direktīvas 98/5 3. panta 1. punktā minēts pienākums reģistrēties attiecīgās dalībvalsts kompetentajā iestādē. Saskaņā ar Direktīvas 3. panta 2. punktu reģistrācijai nepieciešams iesniegt sertifikātu, kurš apliecina advokāta reģistrāciju savas mītnes valsts kompetentajā iestādē.

32. Attiecībā uz reģistrācijas nosacījumiem Direktīva 98/5 nodrošina pilnīgu saskaņošanu.

33. Šāda sertifikāta iesniegšana ir vienīgais Direktīvā 98/5 skaidri paredzētais nosacījums, kas tiek saistīts ar reģistrācijas veikšanu. No tā varētu izdarīt secinājumu, ka citi nosacījumi — tādi kā valodu zināšanu pārbaude — no Kopienas likumdevēja puses netika paredzēti apzināti un tāpēc par to nevar būt runa. Tas atbilstu arī 2. panta 1. punkta beznosacījuma formulējumam¹⁰.

10 — Šai sakarā arī *Jacques Pertek*: "La Communauté peut instituer un système de reconnaissance mutuelle des autorisations nationales d'exercice permettant de pratiquer toutes les activités typiques de l'avocat dans un État d'accueil" [Kopiena var izveidot valsts atļauju uzņēmēja dalībvalstī veikt visas advokātam raksturīgas darbības savstarpējas atzīšanas sistēmā], *La Semaine juridique — édition générale*, 2001 II 10637, 2258. un it īpaši 2260. lpp.

34. Pavisam cita izpratne būtu tad, ja nekādu normu attiecībā uz valodu pārbaudi nebūtu tāpēc, ka šādas pārbaudes iespējamība jau pastāv, tikai netieši iestrādāta Direktīvas 98/5 citās prasībās. Saskaņā ar 6. panta 1. punktu advokāts, kurš praktizē ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, ievēro uzņēmējas dalībvalsts profesionālās ētikas normas. Tomēr no tā nevar secināt, ka uzņēmējas dalībvalsts noteikumos, kuri reglamentē juridisko profesiju, paredzētā valodu zināšanu pārbaude automātiski būtu saderīga ar Direktīvu 98/5. Pretējā gadījumā dalībvalstis "Eiropas advokātiem" varētu noteikt jebkādas šķēršļus savos tiesību aktos un līdz ar to kavēt Direktīvas 98/5 mērķu sasniegšanu. Tāpēc 6. pants nedrīkst tikt interpretēts tādējādi, ka ar to tiek atļauta strīdīgā pārbaude.

35. Tātad Direktīvas 98/5 formulējums norāda, ka valodu pārbaude ar šo direktīvu nav saderīga.

2) Direktīvas 98/5 mērķis

36. Ar Direktīvu 98/5, saskaņā ar tās 1. panta 1. punktu, ir jāisteno advokāta profesijai Līgumā paredzētā pārvietošanās brīvība.

37. Šai ziņā pirmo pagrieziena punktu likumdošanas attīstībā noteica Padomes 1977. gada 22. marta Direktīva 77/249/EEK par pasākumiem, kas palīdz advokātiem sekmīgi īstenot brīvību sniegt pakalpojumus¹¹ (turpmāk tekstā — “Direktīva 77/249”). Kā nākošais solis sekoja Padomes 1988. gada 21. decembra Direktīvas 89/48/EEK par vispārēju sistēmu tādu augstākās izglītības diplomu atzīšanai, ko piešķir par vismaz trīs gadu profesionālo izglītību¹² (turpmāk tekstā — “Direktīva 89/48”) pieņemšana.

38. Tā kā Direktīva 89/48 tomēr attiecas uz lielu skaitu reglamentēto profesiju, tā netika atzīta par pietiekamu advokāta pamatbrīvību īstenošanai. Ievērojot advokāta profesijas īpatnības, bija nepieciešams īpašs tiesiskais regulējums, kuru arī panāca ar Direktīvu 98/5. Tās mērķis ir atvieglot brīvību veikt uzņēmējdarbību noteiktai migrējošo advokātu kategorijai, tas ir, advokātiem, kuri vēlas praktizēt ar savas mitnes valsts profesionālo nosaukumu¹³.

39. Saskaņā ar Direktīvas 98/5 piekto apsvērumu nepieciešamība pēc īpaša tiesiskā regulējuma izrietēja no izmaiņām vajadzībās, kādas ir juridisko pakalpojumu patērētājiem, kuri sakarā ar iekšējā tirgus izveidi vēršas pēc konsultācijām, veicot darījumus, kuros bieži pārklājas starptautiskās tiesības, Kopienas

tiesības un vietējie tiesību akti. Līdz ar to Direktīvai 98/5 salīdzinājumā ar vispārējo atzīšanas režīmu (Direktīva 89/48) cita starpā ir “jāsekmē” integrēšanās uzņēmējas dalībvalsts profesionālajā statusā.

40. Tomēr valodu testa atstāšana valsts ziņā nozīmētu, ka iespējai darboties advokāta profesijā kādā citā dalībvalstī būtu salīdzinoši tādi paši šķēršļi, kādi ir paredzēti Direktīvā 89/48: šīs direktīvas 4. pantā dalībvalstīm atļauts paredzēt kvalifikācijas atbilstības pārbaudi. Tā kā valodu un zināšanu pārbaudes pēc to ietekmes ir salīdzināmas, integrēšanās profesionālajā statusā diez vai būtu daudz “vienkāršāka”, nekā piemērojot vispārējo atzīšanas režīmu. Līdz ar to Direktīvas 98/5 mērķis, salīdzinot ar Direktīvas 89/48 mērķi īstenot nākošo integrācijas soli, būtu apdraudēts.

41. Visbeidzot būtu jāuzsver, ka darbības ienesīguma labad valodu zināšanas, pats par sevi saprotams, ir svarīgas. It īpaši tas attiecas uz oficiālās valodas vai valodu zināšanām. Tās saskarsmē ar klientiem un attiecīgās dalībvalsts iestādēm dažreiz ir obligātas. Tādējādi advokātam, kuram pašam nav vajadzīgo valodu zināšanu, nepieciešama

11 — OV L 78, 17. lpp.

12 — OV 1989, L 19, 16. lpp.

13 — Iepriekš 8. zemsvirtras piezīmē minētais spriedums lietā C-168/98, 43. punkts.

valodu ziņoša advokāta palīdzība. Tādā veidā ierobežotas vai neesošas valodu zināšanas ietekmē arī attiecīgā "Eiropas advokāta" neatkarīgu darbību un ierobežo viņa darbības jomu.

saskaņā ar Komisijas projekta 2. pantu advokāta profesijas praktizēšana citā dalībvalstī ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu bija ierobežota līdz 5 gadiem.

42. Šajā sakarā vēlreiz būtu jānorāda uz to, ka šajā tiesvedībā strīdīgās problēmas skar to advokātu darbību, kuri praktizē ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, bet ne tā dēvēto iekšzemes advokātu darbību, kuri praktizē ar uzņēmējas dalībvalsts profesionālo nosaukumu. Jau tāpēc vien "Eiropas advokātu" grupai nedrīkst izvirzīt tās pašas prasības, kādas ir advokātiem, kuri vēlas praktizēt ar uzņēmējas dalībvalsts profesionālo nosaukumu.

44. Pārsteidzoši ir tas, ka reģistrācija, pamatojoties uz mītnes valsts sertifikātu, nemainīgi no paša sākuma bija paredzēta kā vienīgais nosacījums profesijas praktizēšanai. Komisijas pamatojumā tās priekšlikumam par Direktīvu 98/5 2. pantā reģistrācija kategoriski minēta kā "vienīgais nosacījums". Tomēr Ekonomikas un sociālo lietu komisija savā atzinumā¹⁵ ir izteikusi šaubas par risinājumu, saskaņā ar kuru konsultēšanai uzņēmējas valsts tiesībās jābūt iespējamai bez iepriekšējas (valodu) zināšanu pārbaudes. Šīs šaubas tālākajā likumdošanas procesā tomēr netika ņemtas vērā un netika atkārtoti pieminētas Eiropas Parlamenta un Padomes ziņojumos.

3) Direktīvas 98/5 pieņemšanas vēsture

43. Valodu zināšanu pārbaūžu prettiesiskumu apliecina arī likumdošanas procesa izpēte. To raksturoja liels skaits grozījumu sākot no Komisijas pirmā priekšlikuma 1995. gada 30. martā¹⁴ līdz galīgajai redakcijai 1998. gada 16. februārī. Tā, piemēram,

45. Līdz ar to vienīgais, kas nav mainījies Direktīvas 98/5 pieņemšanas vēsturē, kuru raksturo liels skaits grozījumu, ir reģistrācijas sasaiste vienīgi ar mītnes valsts sertifikāta iesniegšanu.

14 — OV 1995, C 128, 6. lpp.

15 — OV 1995, C 256, 14. lpp.

46. Tas norāda uz to, ka visas vadošās iestādes, kas piedalās likumdošanas procesā, nav devušas dalībvalstīm iespēju noteikt valodu prasības.

49. Šajā tiesvedībā attiecīgi salīdzinošie iemesli it īpaši varētu būt dialogs starp advokātu un klientu, klienta aizsardzība no nekvalitatīvas konsultācijas advokāta valodu zināšanu trūkuma dēļ, kā arī pareizas tiesvedības garantija. Ja nupat minētos spriedumus vajadzētu attiecināt uz šo situāciju, ar tiem tiktu aizstāvētas dalībvalstu iespējas pārbaudīt valodu zināšanas.

4) Tiesas judikatūra par pamatbrīvībām

47. Šīs atziņas, kas gūtas no Direktīvas formulējuma, mērķa un pieņemšanas vēstures, atbilst arī vispārīgajai Tiesas judikatūrai par attiecīgajām pamatbrīvībām.

50. Lietā *Groener* Tiesa kādu Īrijas tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru pasniedzēja iecelšana pastāvīgā amatā uz pilnu laiku publiskā izglītības iestādē atkarīga no apliecinājuma par pietiekamām iru valodu zināšanām, atzina par saderīgu ar Regulas (EEK) Nr. 1612/68 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā¹⁹ prasībām.

48. Taču par novirzīšanos no šīs vispārīgās līnijas varētu uzskatīt spriedumus lietās *Groener*¹⁶ und *Haim*¹⁷. Tajās Tiesa ir nospriedusi, ka, lai gan valodu prasības ir šķērslis Līgumā garantēto brīvību īstenošanai, tās varētu pamatot ar primāru vispārējo interešu iemesliem¹⁸. Par tādiem uzskatāmi arī komunikācija ar pacientiem, kā arī ar administratīvajām iestādēm un profesionālajām organizācijām.

51. Turklāt Tiesa pamatojas uz Regulas Nr. 1612/68 3. panta 1. punkta otro daļu, kur attiecībā uz valodu zināšanām paredzēts zināms izņēmums no principa, kurš noteikts 1. punkta otrajā daļā, saskaņā ar kuru nepiemēro tādus normatīvos un administra-

16 — Tiesas 1989. gada 28. novembra spriedums lietā 379/87 *Groener* (*Recueil*, 3967. lpp., 17.–20. punkts).

17 — Tiesas 2000. gada 4. jūlija spriedums lietā C-424/97 *Haim* (*Recueil*, I-5123. lpp., 52.–61. punkts).

18 — Skat. Tiesas 1996. gada 2. jūlija spriedumu lietā C-473/93 Komisija/Luksemburga (*Recueil*, I-3207. lpp., 35. punkts) un 2000. gada 6. jūnija spriedumu lietā C-281/98 *Angonese* (*Recueil*, I-4139. lpp., 42.–44. punkts).

19 — Padomes 1968. gada 15. oktobra Regula (OV L 257, 2. lpp.).

tīvos aktus, atbilstoši kuriem citu dalībvalstu pilsoņi nevar pieņemt piedāvāto darbu. Direktīvā 98/5 nav ietverts šāds izņēmuma vai atļaujas noteikums.

libvalsts kompetentās iestādes var padarīt atkarīgu no tā, vai šim ārstam profesijas praktizēšanai ir uzņēmējā dalībvalstī nepieciešamās valodu zināšanas.

52. Tālāk Tiesas argumentācija ir pamatota ar to, ka tieši pasniedzēja profesijai, ņemot vērā apmācību un privilīģētās attiecības ar skolēniem, pienākas būtiska loma, lai īstenotu nacionālo politiku identitātes un kultūras saglabāšanas jomā. Jāatzīst, ka Luksemburgas Lielhercogiste tāpat kā Īrija attiecībā uz valodu atrodas salīdzinoši īpašā stāvoklī²⁰. Tomēr advokāta profesiju nevar salīdzināt ar pasniedzēja profesiju. Tās uzdevums nav, un advokāts nespēj nodrošināt valodas kā nacionālās identitātes un kultūras iezīmes izpaušmi²¹.

53. Pamatojoties uz norādītajām atšķirībām, lieta *Groener* nevar tikt minēta kā arguments valsts noteiktai valodu pārbaudei.

54. Spriedumā lietā *Haim* Tiesa ir norādījusi, ka zobārsta, kurš ir citas dalībvalsts pilsonis un kurš ir tur reģistrēts un praktizē, piekļuvi sociālā nodrošinājuma sistēmai da-

55. Uz lietu *Haim* attiecināmie Kopienas tiesību noteikumi no Direktīvas 98/5 noteikumiem atšķiras vienā izšķirošā punktā.

56. Padomes 1978. gada 25. jūlija Direktīvas 76/686/EEK par zobārstu diplomu, sertifikātu un citu kvalifikāciju apliecināšanu dokumentu savstarpēju atzīšanu, tostarp par pasākumiem, kas palīdz sekmīgi īstenot tiesības veikt uzņēmējdarbību un brīvību sniegt pakalpojumus²² (turpmāk tekstā — "Direktīva 78/686"), 18. panta 3. punktā noteikts, ka dalībvalstis rūpējas par to, lai Direktīvā 78/686 minētās personas savu pacientu interesēs iegūtu uzņēmējā dalībvalstī nepieciešamās valodu zināšanas. Tomēr Direktīvā 98/5 nav pielīdzināmu prasību.

57. *Haim* gadījumā Direktīva 78/686 nebija piemērojama, tā kā Heims [*Haim*] bija ieguvis zobārsta diplomu nevis Eiropas Savienībā, bet Turcijā. Tas, ka Tiesas nolē-

20 — Iepriekš 18. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā C-473/93, 35. punkts.

21 — Skat. McMahon, Bryan, *Common Market Law Review* 1990, 136. un 137. lpp.

22 — OV L 233, 1. lpp.

mums, kas atļauj valodu prasības, tomēr ir izskaidrojams ar Direktīvas 78/686 18. panta 3. punkta īpašo režīmu, parādās ģenerālvokāta Mišo [*Mischo*] paskaidrojumos²³ šajā lietā. Atbilstoši šiem paskaidrojumiem, valodu nosacījumam, kas ar minēto direktīvu ir paredzēts Kopienas pilsoņiem, kuriem ir citās dalībvalstīs izsniegti diplomi un uz kuriem līdz ar to attiecas 18. panta 3. punkts, vēl jo vairāk jāattiecas uz citu dalībvalstu pilsoņiem, kuriem ir trešo valstu diplomi.

58. Līdz ar to arī spriedums lietā *Haim*, ņemot vērā atšķirību no izskatāmās lietas, nevar kalpot kā arguments valodu pārbaudei Direktīvas 98/5 ietvaros.

5) Tiesas judikatūra attiecībā uz Direktīvu 98/5

59. Tiesas judikatūrā ir izdarīti arī tālāki secinājumi par valodu pārbaudes tiesiskumu, proti, spriedumā lietā *Luksemburga/Parlaments un Padome*²⁴.

23 — Ģenerālvokāta Mišo 1999. gada 19. maija secinājumi lietā C-424/97 (spriedums iepriekš minēts 17. zemsvītras piezīmē), 89.–91. punkts.

24 — Iepriekš 8. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā C-168/98, 32.–44. punkts.

60. Šajā tiesvedībā Tiesai tika lūgts lemt par Luksemburgas prasību atcelt Direktīvu 98/5. Luksemburga apstrīdēja Direktīvas 98/5 spēkā esamību, jo tā neatzīst uzņēmējas valsts tiesību zināšanu iepriekšēju pārbaudi advokātiem, kuri praktizē ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu. Tas kaitē patērētāju aizsardzībai un interesei par preizū tiesvedību kā primāru vispārējo interešu iemeslu.

61. Tiesa spriedumā tomēr noraida šo Luksemburgas argumentu. Paredzot kontroles pasākumus, Kopienas likumdevēja uzdevums ir ņemt vērā dalībvalstu vispārējās intereses un šo interešu aizsardzībai noteikt Kopienai pieņemamu aizsardzības līmeni²⁵. Sprieduma 34.–43. punktā Tiesa detalizēti izskaidro, ka direktīvas 4., 5., 6., un 7. pantā jau sperti pietiekami soļi minēto interešu aizsardzībai.

62. Tiesa šajā spriedumā ir paskaidrojusi, ka, piemēram, ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu praktizējošam advokātam ir

25 — Iepriekš 8. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā C-168/98, 32. punkts, un 1997. gada 13. maija spriedums lietā C-233/94 *Vācija/Parlaments un Padome* (*Recueil*, I-2405. lpp., 17. punkts).

pienākums šo nosaukumu patērētāju informēšanas nolūkos uzrādīt arī savas mītnes valsts oficiālajās valodās, lai novērstu sajaukšanu ar uzņēmējas dalibvalsts amata nosaukumiem. Tāpat uz viņu attiecas noteikti ierobežojumi attiecībā uz profesijas praktizēšanas apjomu un nosacījumiem, kā arī uzņēmējas dalibvalsts profesionālās ētikas normas. Izšķiroties par šāda veida un šāda līmeņa patērētāju aizsardzību un pareizas tiesvedības nodrošināšanu, bet ne par zināšanu iepriekšējas pārbaudes sistēmu, Kопienu likumdevējs nav pārkāpis diskrecionārās varas robežas.

63. Līdz ar to tālāk ir jāpārbauda, vai iespējams izmantot šos Tiesas formulējumus par valodu pārbaudes nesaderīgumu ar Direktīvu 98/5. Tiem jāatbilst diviem nosacījumiem. Pirmkārt, Tiesas norādījumi attiecas uz zināšanu pārbaudi uzņēmējas dalibvalsts tiesībās. Tam pašam būtu jāattiecas uz valodu zināšanu pārbaudi. Otrkārt, spriedums taisīts par prasību atcelt tiesību aktu. No fakta, ka Kопienu likumdevējs nav pārkāpis savas diskrecionārās varas robežas, būtu arī jāsecina, ka dalibvalstis nedrīkst noteikt citu aizsardzības sistēmu.

64. Attiecībā uz pirmo nosacījumu, proti, tiesību zināšanu pārbaudes pielīdzināšanu valodu pārbaudei, ir jānorāda, ka — kā izklāsta Tiesa — Kопienu likumdevējs ne-

atceļ pienākumu zināt valsts tiesību aktus, bet gan tikai atbrīvo advokātu no šo zināšanu *iepriekšējas* pierādīšanas. Līdz ar to Tiesa akceptē, ka (tiesību) zināšanas varētu tikt iegūtas praksē pakāpeniski.

65. Arī valodu zināšanas ikdienas darbā uzņēmējā dalibvalstī var arvien uzlaboties. Turklāt attiecīgais aizsardzības mehānisms, kas paredz valodu zināšanas, tāpat paredzēts arī valodu zināšanu trūkuma gadījumā: tādējādi sasaiste ar uzņēmējas dalibvalsts profesionālās ētikas normām šeit ir noderīga, lai netiktu apdraudēti klienti. Piemērojamās ētikas normās, tāpat kā Eiropas Savienības Advokātu padomes (CCBE) pieņemto noteikumu 3.1.3. pantā, ir paredzēts pienākums, par kura neizpildi paredzēts disciplinārsods, noraidīt klientu, ja advokāts zina vai viņam ir jāzina, ka viņam trūkst nepieciešamo zināšanu. Pats par sevi saprotams, tas ir attiecināms uz nepietiekošām valodu zināšanām.

66. Ja valodu prasmes nav pietiekamas kompetentai faktisko apstākļu izvērtēšanai saskaņā ar attiecīgām normām, viņam, tāpat kā nepietiekamu tiesību zināšanu gadījumā, klients nav jāpieņem.

67. Līdz ar to Tiesas formulējumi par kompetenci attiecas uz valodu zināšanu prasību.

Tiesas judikatūra apliecina formulējuma un pieņemšanas vēstures pārbaudes rezultātus par valodu pārbaudes nesaderīgumu ar Direktīvu 98/5.

68. Arī otrajam nosacījumam vajadzētu būt izpildītam. Pirmajā mirklī varētu argumentēt, ka tas apstāklis, ka Kopienu likumdevējs, nosakot aizsardzības mehānismu bez iepriekšējas pārbaudes, ir palicis diskrecionārās varas robežās, automātiski nenozīmē atšķirīgas sistēmas aizliegumu. No Tiesas izskaidrojumiem patiešām nav secināms, ka iepriekšējas pārbaudes mehānisms būtu Kopienu likumdevēja [diskrecionārās] varas kompetencē.

6) Direktīvas 2005/36 ietekme

69. Tomēr šo jautājumu nedrīkst sajaukt ar jautājumu, kādas iespējas paliek dalībvalstīm *pēc tam*, kad Kopienu likumdevējs ir izšķīries par vienu — tiesiski pieļaujamu — aizsardzības mehānismu. Ja reiz Kopienu likumdevējs ir paredzējis vienu noteiktu variantu, dalībvalstis — ievērojot skaidri noteiktās pilnvaras — nedrīkst no tā vairs novirzīties.

71. Iespējams, Direktīva 98/5 tomēr ir jāinterpretē kontekstā ar jauno Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 7. septembra Direktīvu 2005/36/EK par profesionālo kvalifikāciju atzišanu²⁶ (turpmāk tekstā — “Direktīva 2005/36”). Tās 53. pantā paredzēts, ka personām, uz kurām attiecas profesionālo kvalifikāciju atzišana, darbības veikšanai attiecīgajā profesijā uzņēmējā dalībvalstī ir nepieciešamas valodu zināšanas.

70. Līdz ar to ir izpildīts arī otrais nosacījums. Tiesas skaidrojumi tiesvedībā lietā C-168/98 attiecībā uz prasību atcelt Direktīvu 98/5 ir svarīgi arī šajā tiesvedībā. Tātad

72. Turpretim šajā tiesvedībā runa ir par darbības praktizēšanu uzņēmējā dalībvalstī ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu. Kā lietā Luksemburga/Parlaments un Padome Tiesa ir paskaidrojusi par atšķirīgu

²⁶ — OV L 255, 22. lpp.

attieksmi abās advokātu grupās²⁷, abas minētās grupas tomēr nav savstarpēji salīdzināmas²⁸.

savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu sniedz konsultācijas uzņēmējas dalībvalsts tiesībās bez nepieciešamības pirms tam pierādīt valodu zināšanas.

73. No tā ir jāsecina, ka argumenti par darbības ar uzņēmējas dalībvalsts profesionālo nosaukumu jomu, pamatojoties uz atšķirīgajiem faktiem, nav attiecināmi uz strīdīgo jomu, kur advokāta darbības praktizē ar mītnes valsts profesionālo nosaukumu. Līdz ar to Direktīva 98/5 nav interpretējama kontekstā ar Direktīvu 2005/36. Tātad secinājums par valodu pārbaudes nesaderīgumu ar iepriekš minēto direktīvu paliek nemainīgs.

75. Tādā gadījumā daudz kas liecina par to, ka tas pats attiecas arī uz Direktīvu 98/5. Jo attiecībā uz šajā lietā izskatāmajiem noteikumiem abas direktīvas lielā mērā saskan. Vienīgā atšķirība ir tāda, ka viena reglamentē pakalpojumu sniegšanas brīvību, kamēr otra attiecas uz EKL 43. un turpmāko pantu jomu.

7) Salīdzinājums ar Direktīvu 77/249

74. Visbeidzot, arī salīdzinājums ar Direktīvu 77/249 norāda uz iepriekšējas valodu pārbaudes aizliegumu. Kā izriet no Luksemburgas argumentiem lietā C-168/98²⁹, Lielhercogiste neapstrīd iespēju Direktīvas 77/249 piemērošanā, ka ārvalstu advokāti ar

76. Protams, varētu argumentēt, ka tieši no tā izriet nozīmīgā atšķirība, kura attaisno dažādo attieksmi. Jo advokāts, kurš vienīgi sniedz pakalpojumus citā dalībvalstī, tur uzturas īslaicīgi un apstrādā ievērojami mazāk lietu nekā reģistrēts advokāts. Līdz ar to klientu apdraudēšana ar nekvalificētu juridisku konsultāciju sniegšanu Direktīvas 77/249 ietvaros varētu būt necīgāka nekā Direktīvas 98/5 ietvaros.

27 — Iepriekš 8. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā C-168/98, 20.–29. punkts.

28 — Tiesas pieeju kritizē, tomēr rezultātā tai piekrit: Cabral, Pedro. *Common Market Law Review*, 2002, 140.–143. lpp.

29 — Iepriekš 8. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā C-168/98, 20. un 21. punkts; šajā sakarā arī: Friden, Georges. *Cour de justice des communautés européennes, Annales du droit luxembourgeois* 2000, 283. un it īpaši 284. lpp.

77. Tomēr, apskatot tuvāk, tā tas nav. Kā turpretī izriet no noteiktā Direktīvas 77/249 4. panta 1., 2. un 4. punktā, kā arī 7. panta 2. punktā, uz advokātu, kurš sniedz

pakalpojumus, profesionālās ētikas normas, kā arī ar tām saistītās uzņēmējas dalībvalsts disciplinārā soda iespējas, neattiecas tāpat kā uz reģistrētu “Eiropas advokātu”. Šis niecīgais “iebidēšanas potenciāls” varētu iepriekš minēto advokātu vilināt labākajā gadījumā uz riskantu rīcību, ņemot vērā nepietiekošās valodu prasmes. Turklāt reģistrētam advokātam, pamatojoties uz viņa ciešākajiem kontaktiem ar vietējo tiesību sistēmu un tās valodu/valodām, būtu tiesības atrasties labākā situācijā, piedāvājot uzticamu konsultāciju sniegšanu³⁰.

78. Līdz ar to apdraudējums klientiem, kā arī tiesvedībai reģistrētu “Eiropas advokātu” trūkstošo valodu zināšanu dēļ nav lielāks kā no advokāta pakalpojumiem vispār.

8) Starpsecinājums

79. No minētā izriet, ka uzņēmējas dalībvalsts kompetentās iestādes nav pilnvarotas advokāta profesijas praktizēšanu ar mitnes

valsts profesionālo nosaukumu uzņēmējā dalībvalstī, kā arī citā dalībvalstī nekā tur, kur kvalifikācija iegūta, padarīt atkarīgu no iepriekšējas valodu pārbaudes.

80. Pat ja Tiesa uzskatītu, ka valodu pārbaude principā ir saderīga ar Direktīvā 98/5 paredzētajām garantijām, rodas nākošais jautājums — vai šī direktīva pieļauj arī Luksemburgā piemērojamās prasības par valodu zināšanām.

81. Kā jau iepriekš secināts, attiecīgā pārbaude ietver franču, vācu un luksemburgiešu valodas zināšanas.

82. Saskaņā ar 1984. gada likuma par valodu režīmu³¹ 3. pantu Luksemburgā var tikt lietotas visas trīs valodas gan administratīvajā, gan tiesu jomā. Tomēr samērīguma ziņā tas nekādā gadījumā neattiecinās nepieciešamību “Eiropas advokātam” iepriekš zināt visas šīs trīs valodas.

30 — Ģenerāladvokāta Ruisa-Harabo Kolomera [*Ruiz-Jarabo Colomer*] 2000. gada 24. februāra secinājumi lietā C-168/98 (iepriekš minēta 8. zemsvitras piezīmē), 43. un turpmākie punkti.

31 — *Mémorial A* (iepriekš minēts 4. zemsvitras piezīmē), 196. un turpmākās lpp.

83. Kā izriet no minētā likuma 2. panta, visi likumi un uz tiem pamatotie tiesību akti Luksemburgā tiek sastādīti franču valodā. Saskaņā ar Lielhercogistes paziņojumu franču valoda ir arī advokātu profesionālās ētikas normu valoda. Visbeidzot, daļa no vispārīgajām nodokļu tiesībām, proti, no Vācijas Federatīvās Republikas pārņemtais Nodokļu kodekss, ir sastādīts vācu valodā.

84. Līdz ar to vismaz luksemburgiešu, un droši vien arī vācu, valodas zināšanām nevajadzētu būt nepieciešamām, lai klientu aizsardzības un pareizas tiesvedības izpratnē nodrošinātu uzticamu konsultāciju sniegšanu.

85. Līdz ar to pirmais prasības pamats ir pamatots.

V — Par otro prasības pamatu: aizliegums veikt domicila turētāja (*domiciliataire*) darbības

A — Lietas dalībnieku argumenti

1) Komisija

86. Saskaņā ar Direktīvas 98/5 5. panta 1. punktu advokātam, kurš praktizē ar savas

mītnes valsts profesionālo nosaukumu, ir tiesības, ņemot vērā noteiktus Direktīvas 98/5 5. panta 2. un 3. punktā paredzētos izņēmumus, veikt tādas pašas darbības, kādas veic reģistrēts advokāts ar uzņēmējas dalībvalsts profesionālo nosaukumu. Dalībvalstīm līdz ar to nav tiesību, transponējot Direktīvu 98/5, noteikt citus izņēmumus. Tādējādi aizliegums būt par domicila turētāju ir pretrunā Direktīvas 98/5 5. panta 1. punktam.

87. Pretēji Luksemburgas valdības izklāstītajiem argumentiem, "Eiropas advokāts" nevarētu tikt salīdzināts ar kādu no advokātu reģistra II sarakstā reģistrētu Luksemburgas advokātu (advokātu-stažieri — *avocat stagiaire*), kuram arī ir aizliegums veikt sabiedrību domicila turēšanu. "Eiropas advokāts" ir pilnībā kvalificēts advokāts, kamēr minētais saraksts attiecas uz advokātiem, kuriem ir atļauts stažēties, bet galīgā atļauja ir atkarīga vēl no stāža gala eksāmena nokārtošanas.

88. Arī prasība par valsts tiesību zināšanu nevarētu attaisnot ierobežojumus ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu praktizējoša advokāta darbībai. Luksemburgas valdības iespēju atsaukties uz sabiedriskās kārtības apdraudējumu kā attaisnojuma iemeslu, nosaka reāli un pietiekami smagi draudi sabiedrības pamata interesēm, kas gan gadījumā, kad sabiedrības domicila

turēšanu veic citā dalībvalstī reģistrēts advokāts, nepastāv.

zināšanas sabiedrību tiesību regulējuma jomā, Luksemburgas likumdevējs ir liedzis šo darbību veikt II sarakstā reģistrētiem advokātiem (advokātiem-stažieriem — *avocats stagiaires*), kā arī “Eiropas advokātiem”.

89. Lai nodrošinātu Direktīvas 98/5 5. panta 1. punkta pilnīgu efektivitāti, Direktīvas 98/5 6. panta 3. punkts paredz iespēju dalībvalstīm pieprasīt no advokātiem, kuri praktizē ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, iegādāties profesionālās atbildības apdrošināšanu vai iesaistīties profesionālās garantijas fondā.

2) Luksemburgas valdība

90. Luksemburgas likumdevējs ir nolēmis sabiedriskās kārtības aizsardzībai ar 1999. gada likumu rezervēt sabiedrību domicila turēšanas darbības advokātiem, kuriem pazīstamas vietējās tiesības un vietējā prakse, lai tādējādi novērstu noteiktus Luksemburgas tirgum kaitīgus trūkumus, kas saistīti ar fiktīvu domicilu turēšanu.

92. Tik ilgi, kamēr advokāti, kaut arī viņi savā mītnes valstī ir pilnībā kvalificēti advokāti, praktizē savā profesijā ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, viņi nav pielīdzināmi uzņēmējas dalībvalsts advokātiem. Tomēr saskaņā ar Direktīvu 98/5 (skat. ceturto apsvērumu) viņiem ir iespēja pēc profesionālās pieredzes iegūšanai nepieciešamā laikposma un atbilstoši Direktīvas 98/5 10. pantā paredzētajiem nosacījumiem integrēties profesijā uzņēmējā dalībvalstī. Minētajā laikposmā “Eiropas advokātiem” — saskaņā ar 2002. gada likuma 5. panta 4. punktu un kā tas ir arī advokātu-stažieru (*avocats stagiaires*) gadījumā — ir tiesības strādāt tikai kopā ar tiesā akreditētu advokātu (*avocat à la Cour*), kurš ir tiesiski atbildīgs par šāda advokāta sastādītiem dokumentiem un tiesas procesiem, kuri tam paredzēti likumā un noteikumos.

B — Vērtējums

91. Tā kā domicila turētājam ir uzdevums kontrolēt, vai sabiedrība ievēro tiesību normas par iespēju darboties profesijā, kā arī valsts regulējumu attiecībā uz sociālo kontu atvēršanu un pilnsapulču sasaukšanu, sabiedrību domicila turēšanas darbību veikšanai ir nepieciešama profesionāla pieredze un labas

93. Vispirms ir jāatzīmē, ka Luksemburgas tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru tikai

tie advokāti, kuri ir reģistrēti I sarakstā, var būt domicila turētāji, līdz ar to pie šādu darbību veikšanas nepielaiž citus advokātus. It īpaši tie ir advokāti, kas reģistrēti II–V sarakstā.

jo pēdējiem ir pilna profesionālā kvalifikācija. Abas šīs grupas ir pārāk atšķirīgas, lai šajā ziņā tām drikstētu piemērot vienādu tiesisko regulējumu.

94. Tātad šie “nepielastie” advokāti nevar veikt tās pašas profesionālās darbības, kādas veic reģistrēts advokāts ar uzņēmējas dalībvalsts profesionālo nosaukumu.

95. Tādējādi šajā tiesvedībā strīdīgā tiesiskā regulējuma sekas ir Direktīvas 98/5 5. panta 1. punktā paredzētā pamatprincipa par advokātu, kuri praktizē ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, tiesībām uz tādu pašu profesionālo darbību veikšanu, noliegšana.

96. Direktīvas 98/5 5. panta 1. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis var paredzēt noteiktus izņēmumus no šī pamatprincipa, tomēr šajā tiesvedībā strīdīgais tiesiskais regulējums neatbilst nevienam no 2. un 3. punktā paredzētajiem attiecīgajiem pamatiem.

97. Tam nevar pretnostatīt arī to, ka pat zināmi Luksemburgas advokāti, proti, II sarakstā reģistrētie “*avocats stagiaires*”, nevar būt domicila turētāji. Šī grupa tāpēc nav salīdzināma ar “Eiropas advokātu” grupu,

98. Šādu atšķirīgu attieksmi nevar attaisnot arī ar to, ka ar domicila turēšanas darbībām saistītajiem uzdevumiem ir nepieciešama profesionālā pieredze, kā arī tiesiskās situācijas, it īpaši sabiedrību tiesībās, un vietējās prakses īpaša pazīšana. Advokāta darbībai pastāvīgi ir nepieciešama noteikta rūpības pakāpe un zināšanas tiesību jomā ne tikai atbildības dēļ.

99. Turklāt sabiedrību tiesības ir tā tiesību nozare, kas Kopieniu tiesībās ir salīdzinoši plaši saskaņota. No šī viedokļa “Eiropas advokāta” mītnes valstī vajadzētu būt samērā līdzīgam tiesiskajam regulējumam.

100. Tas, vai šajā lietā apskatāmais pienākums varētu tikt kvalificēts kā sabiedriskās

kārtības prasība, ņemot vērā judikatūras stingros kritērijus šajā sakarā, nav jāapskata padziļināti³². Šajā tiesvedībā pat nevar noteikt, kuras no sabiedrības pamata interesēm būtu jāaizsargā ar strīdīgā tiesiskā regulējuma palīdzību un kāpēc būtu jābūt šādu interešu reālam un faktiskam apdraudējumam.

atzinumu ir paskaidrojusi, ka tā ir ņemusi vērā Komisijas pamatojumu, saskaņā ar kuru prasība par sertifikāta par reģistrāciju savas mītnes valsts kompetentajā iestādē atkārtotu iesniegšanu katru gadu, ņemot vērā Direktīvas 98/5 noteikumus, ir neattiecinājams administratīvs apgrūtinājums.

101. Līdz ar to otrais izvirzītais pamats arī ir pamatots.

103. Tomēr Komisija norāda uz to, ka pašreiz šī prasība, kas ir pretrunā Direktīvas 98/5 formulējumam argumentētajā atzinumā minēto iemeslu dēļ, ir saglabāta likumā, ar ko Luksemburgas tiesību aktos transponē Direktīvu 98/5.

VI — Par trešo prasības pamatu: pienākums katru gadu iesniegt mītnes dalībvalsts sertifikātu

A — Lietas dalībnieku argumenti

1) Komisija

2) Luksemburgas valdība

102. Pēc Komisijas apsvērumiem, Luksemburgas valdība savā atbildē uz argumentēto

104. Šajā jautājumā Luksemburgas valdība norāda uz savu atbildi uz argumentēto atzinumu. Tajā valdība ņēma vērā Komisijas pamatojumu, ka strīdīgais pienākums ir neattiecinājams administratīvs apgrūtinājums.

32 — Tiesas 1986. gada 10. jūlija spriedums lietā 79/85 *Segers* (*Recueil*, 2375. lpp.); 1998. gada 29. oktobra spriedums lietā C-114/97 Komisija/Spānija (*Recueil*, I-6717. lpp.) un 2000. gada 9. marta spriedums lietā C-355/98 Komisija/Belģija (*Recueil*, I-1221. lpp.).

B — *Vērtējums*

paredzētā pienākuma informēt uzņēmējas dalībvalsts vai valstu kompetentās iestādes par disciplinārlietas ierosināšanu.

105. Attiecībā uz 2002. gada likuma 3. panta 2. punktā paredzēto prasību katru gadu iesniegt mītnes dalībvalsts sertifikātu, vispirms ir jāatzīst, ka Luksemburgas valdība šajā sakarā, šķiet, atzīst valsts pienākumu neizpildi.

108. Luksemburgas tiesību aktos paredzētais pienākums it īpaši tā ikgadējā rakstura dēļ ir administratīvs apgrūtinājums, kas turklāt neatbilst arī samērīguma principam.

109. Arī trešais izvirzītais pamats līdz ar to ir pamatots.

106. Par šo Luksemburgas tiesību aktu prasību lietā ir jāuzsver, ka turklāt tas ir pienākums, kurš Direktīvā 98/5 nav skaidri paredzēts. Citādā veidā šādas prasības tiesiskums no šīs direktīvas nav secināms. Gluži otrādi, šāda prasība ir pretrunā šajā direktīvā izvirzītajam mērķim un tajā nostiprinātajiem mehānismiem.

VII — Tiesāšanās izdevumi

107. Tā, piemēram, Direktīvā 98/5 ir paredzēts mītnes valsts un uzņēmējas dalībvalsts pienākums sadarboties. Jo īpaši tas izriet no Direktīvas 7. panta 2. punkta otrajā daļā

110. Atbilstoši Tiesas Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Luksemburgas Lielhercogistei spriedums ir nelabvēlīgs, tad tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

VIII — Secinājums

111. Ņemot vērā minētos apsvērumus, Tiesai tiek ieteikts:

- 1) atzīt, ka, reģistrācijai ar mītnes valsts profesionālo nosaukumu saglabājot valodu pārbaudes, aizliegumu veikt domicila turētāja (*domiciliataire*) darbības un pienākumu katru gadu iesniegt mītnes dalībvalsts sertifikātu, Luksemburgas Lielhercogiste nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 16. februāra Direktīvu 98/5/EK par pasākumiem, lai atvieglotu advokāta profesijas pastāvīgu praktizēšanu dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā iegūta kvalifikācija;

- 2) piespriest Luksemburgas Lielhercogistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.